

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 56

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 29-67
POSLOVALNICA CELJE: Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, petek 8. marca 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1—

Italija naj se odloči za zaveznike ali Nemčijo

Švicarsko mnenje v italijanskem listu: Ali z zavezniki proti Nemčiji, ali z Nemčijo proti zaveznikom — Anglija še ni odgovorila na italijansko noto — Sporazum je mogoč

RIM, 8. marca Europres. »Il Popolo di Italia« poroča iz Berna, da spremljajo v nevtralnih državah italijansko-angleški spor zaradi premoga z velikim zanimanjem. Po mnenju večine je sedanjí nastop proti dobavljanju nemškega premoga velikopotezen angleško-francoski maneuver, katerega namen je prisiliti Italijo, da stopi ali odkrito na stran zaveznikov, ali pa Nemčije. Zavezniki iščejo novo bojišče. Nevtralnost Italije zelo ovira razvoj sedanje vojne. Severne države ne dovoljujejo prehoda zavezniškim četam, a tudi Turčija se brani, da bi sama prva napadla Sovjetsko zvezo. Zaradi tega bi zavezniki sedaj radi pridobili Italijo, da bi čez njeno ozemlje napadli Nemčijo. Ako bi šla Italija z zavezniki, potem bi bila Nemčija prisiljena vojskovati se na Brennerju, ako pa ne gre z njimi, ampak z Nemčijo, se bi morala Italija sama vojskovati v Piemontu, Libiji, na Dodekanezu in v Abesiniji, kakor tudi na lastnih obalah. Vsekakor bi zavezniki radi spremenili sedanjo nepremakljivo vojno v premakljivo.

ANGLIJA ŠE NI ODGOVORILA

LONDON, 8. marca. LRP. V sporu med Italijo in Anglijo zaradi zaplenbe nemškega premoga za Italijo, se položaj še ni spremenil. Doslej so Angleži zajeli skupno že 16 italijanskih transportnih ladij in jih odpeljali v svoja pristanišča. Od teh so eno izpuščili in dovolili, da je s tovorom nemškega premoga odplula dalje proti Italiji, ker je bilo ugotovljeno, da je odplula iz Rotterdama že pred 1. marcem. Glede ostalega tovara Anglija dalje vztraja pri svojem sklepu. Zaplenjeni premog bo prodan na dražbi. Italijan-

ski veleposlanik Bastianini je ob obisku pri ministrskem predsedniku izročil Chamberlainu osebno pismo Mussolinija, o katerega vsebini pa ni bilo mogoče ničesar izvedeti. Angleška vlada še vedno preučuje italijansko protestno noto in bo na njo odgovorila najbrže šele jutri ali komaj v ponedeljek. Predlagala bo Italiji baje nov aranžma glede oskrbovanja s premogom iz Anglije.

SPORAZUM JE MOGOČ

RIM, 8. marca. Exchange Electr. Na merodajnem italijanskem mestu izjavljajo, da je krivda za sedanji spor med Ri-

mom in Londonom na strani Anglije. Že v decembru lani so se pričela med italijansko in angleško vlado pogajanja, katerih namen je bil pripraviti Italijo, da opusti nadaljnje nabavljanje premoga v Nemčiji in ga poslej kupuje v Angliji. Italija je na ta predlog pristala, odklonila je pa angleško zahtevo, naj bi Italija dobavljala Angliji v zameno za premog proizvode težke industrije. Italija potrebuje

te proizvode sama, zato je ponudila Angliji poljedelske proizvode. Anglija je to odklonila in pogajanja so se razbila. Že iz tega je mogoče sklepati, da je sporazum med Rimom in Berlinom tudi sedaj mogoč. Italiji gre sedaj le za to, da se dovoli še prevoz zadnjih tovorov, ki so na poti, nakar bi se dobava iz Nemčije lahko ustavila.

Angleška letala nad Poznanjem

LONDON, 8. marca. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja: V teku današnje noči so izvršila angleška izvidniška letala najdaljši polet v sedanji vojni. Angleški bombniki so leteli nad vso srednjo in vzhodno Nemčijo ter dosegli tudi zahodno Poljsko. V teku noči so angleški bombniki metali letake v poljsčini nad Poznanjem.

LONDON, 8. marca. Reuter. V zaključku debate o predlogu preračuna ministrstva za letalstvo je sir Kingsley Wood med drugim dejal: »Dokaze imam, da po-

leti angleških letal nad Nemčijo niso bili brez posledic za nemško industrijo in moralo. Vržene letake je čital znaten del nemškega prebivalstva, tako da niso bili zaman.« Na vprašanja, če so angleški bombniki pripravljeni sprejeti večje boje v bodoče, odgovarjam, da je kraljevsko letalstvo pripravljeno sprejeti vsako nalogo, ki bi jo dobilo od vlade in države. Mi vodimo računa o kvaliteti in tipih letal, zgrajenih v Angliji, Franciji kakor Nemčiji. Preračun je bil nato soglasno sprejet.

Sovjetska zveza za sklenitev miru s Finci

Uspehi skandinavskega in nemškega posredovanja — Sovjetski pogoji ostrejši kakor pred izbruhom vojne — Finci takih pogojev ne morejo sprejeti — Dogodki na bojiščih

HELSINKI, 8. marca. Exchange Electr. Včeraj je bila izdana tu uradna izjava, ki priznava, da je dobila finska vlada potom švedske vlade ponudbo za sklenitev premirja in miru s Sovjetsko zvezo, toda pogoji, ki jih v Moskvi stavijo, so dosti hujši, kakor so bili oni pred izbruhom sovražnosti. Iz drugega vira se je pa izvedelo, da se je akcija za premirje in mir pričela na pobudo skandinavskih držav in Nemčije. Moskva je na mir pripravljena, toda zahteva baje vso Karelsko ožino skupaj z Viipurijem, ozemlje severovzhodno od Ladoškega jezera, Petsamo in baze na polotoku Hanko skupaj z mestom istega imena.

FINCI ODKLANJAJO POGOJE

HELSINKI, 8. marca. Finski diplomatski krogi živalno komentirajo vest o sovjetski demarši v Stockholmu in o eventualnem posredovanju Švedske v finko-sovjetskem sporu. Komentirajoč snočnje uradno sporočilo finske vlade ugotavljajo, da so sovjeti znatno razširili svoje prvotne zahteve, stavljene v pogajanjih jeseni. Odločujoči finski krogi so mnenja, da je nemogoče voditi pogajanja, če se postavljajo za osnovo povečane zahteve.

ŠVEDSKE INFORMACIJE

STOCKHOLM, 8. marca. Reuter. Včeraj je bilo v diplomatskih krogih govora samo o švedski iniciativi za končanje sovjetsko-finske vojne. Po nekaterih mnenjih je švedska vlada poslala Mo-

skvi in Helsinkom predloge za mir, ki naj bi ga obe vladi sklenili. Konflikt naj bi bil takoj prekinjen. (Uradno pa so v Helsinkih objavili, da sovjeti nameravajo postaviti Finski veliko hujše pogoje, kakor so bili tisti, preden je izbruhnila vojna, vendar manjka še vsi detajli o teh pogojih). V Stockholmu pravijo, da razgovori še niso dosegli stadija konference med predstavniki obeh vojskujočih se držav. V diplomatskih krogih čuvajo svojo aktivnost v strogi tajnosti, vendar namigujejo današnji švedski listi, da sta Anglija in Francija jasno zapretili, da bosta poslali veliko pomoč Finski ter javno intervenirali v sovjetsko-finskem konfliktu. Švedska vlada je uvedla strogo cenzuro nad poročili tujih novinarjev, ki

so v velikem številu zbrani v Stockholmu.

V MOSKVI NI MOGOČE NIČESAR IZVEDETI

MOSKVA, 8. marca. Havas. V švedskem poslanstvu v Moskvi ničesar ne izjavljajo o glasovih, ki krožijo po svetu, da so sovjeti sporočili Švedski svoje pogoje za sklenitev premirja in miru s Finsko. Prav tako tudi v sovjetskih krogih ničesar ne izjavljajo o tem vprašanju. Vendar pravijo, da so ti glasovi malo verjetni.

NEMCI DEMANTIRAJO

BERLIN, 8. marca. DNB. Nekí tuji listi so objavili vest, da je državni tajnik dr. Dietrich odpotoval v Skandinavijo v zvezi s sporom med Finsko in Sovjetsko zvezo. Vest je neresnična. Dr. Dietrich je v Berlinu.

ANGLIJA NAJ ŠČITI FINSKE INTERESE

LONDON, 8. marca. Reuter. Današnji angleški listi objavljajo obširna poročila o pogajanjih, ki se vodijo v Skandinaviji med Finsko in Sovjetsko zvezo. Listi pri

tem naglašajo dolžnost angleške vlade ščititi finske interese.

LOKALNI SOVJETSKI USPEHI

MOSKVA, 8. marca. Tass. Poročilo leningrajskega okrožja: Sovjetske čete so okupirale Nautsi, obmejno mesto na norveško-finski meji pri Petsamu. Poleg tega so sovjetske čete zasedle tudi 4 otoke v severnem delu Ladoškega jezera v bližini Pitkarante. Sestreljenih je 15 finskih letal.

FINSKO VOJNO POROČILO

HELSINKI, 8. marca. Reuter. Finsko vojno poročilo priznava sovjetske uspehe severovzhodno od Ladoškega jezera, poroča pa o odbitju sovjetskih napadov na južno finsko obalo preko ledu Finskega zaliva. Finska artilerija je v zvezi s pehoto in letalstvom odbila sovjetski napad na zahodno obalo Viipuriskega zaliva ter napad na otoke Haapa-saari in Virolahti, 60 km zahodno od Viipurija.

OBUPNI NAPORI SOVJETSKIH ČET

HELSINKI, 8. marca. Reuter. Po poročilih s fronte vrše sovjetske čete še dalje pritisk v Finskem zalivu in pred Viipurijem. Sovjeti se obupno trudijo, da bi spravili čez led nove čete in da bi tako napadli finske položaje z boka. Boji okoli Viipurija so bili včeraj manjši kakor prej. Finci povsod odbijajo sovražnika.

da se v Nemčijo prevaža švedska železna ruda. To vprašanje je pa treba temeljito prestudirati, zato doslej še niso bili izdani nobeni zadevni ukrepi.

Zbližanje med Bolgarijo in Grčijo

SOFIJA, 8. marca. DNB. Ministrski predsednik Filov je dal izjavo dopisniku grškega lista »Eleftheron Vima«, v katerem je izrazil željo po tesnejšem gospodarskem in kulturnem sodelovanju med Bolgarijo in Grčijo. Vlada bo znatno znižala carino za vse blago, ki se iz Grčije uvaža v Bolgarijo. V zameno bi pa morala staviti grška vlada na razpolago več svobodnih deviz za uvoz bolgarskega blaga. S tem bi se trgovski stiki med obema državama znatno povečali.

Senzacija o sporazumu med Romuni in Sovjeti

Nepričakovane vesti, po katerih naj bi se sklenila med Romunijo in Sovjetsko zvezo nenapadalna pogodba - Vesti najbrže niso resnične

RIM, 8. marca. United Press. Italijanski listi objavljajo na senzacionalen način vesti iz Bukarešte, po katerih so v teku med Romunijo in Sovjetsko zvezo pogajanja za sklenitev nenapadalnega pakta med obema sosedama. K podpisu pakta bi prišel v Bukarešto baje sam Molotov. Na uradnem mestu v Bukarešti vesti niso ne zanikali ne potrdili, dočim bi bilo po izjavi na sovjetskem poslanstvu mogoče sklepati, da vest ni popolnoma izmišljena.

LONDON, 8. marca. Exchange Telegraph. Tu ne verujejo v resničnost vesti o potovanju Molotova v Bukarešto. Tudi iz izjav na merodajnem mestu v Bukarešti bi se dalo sklepati, da ni resnična.

Nasprotno, tam opozarjajo na dejstvo, da so odnosi med Romunijo in Sovjetsko zvezo dokaj resni. Odnosaje med obema sosedima ilustrira najboljše dejstvo, da Sovjetska zveza v Bukarešti sploh nima poslanika, ampak vrši njegove posle samo eden izmed legacijskih svetnikov.

BUDIMPESTA, 8. marca. LRP. Vesti,

da pride baje Molotov v Bukarešto, je povzročila na Madžarskem veliko nervoznost, iz česar je mogoče sklepati, da Madžarski sporazum med Romunijo in Sovjetsko zvezo ne bi bil po godu. Madžarski listi pravijo, da bi tak sporazum popolnoma spremenil položaj na evropskem jugovzhodu.

Na vrsto pride švedska ruda

LONDON, 8. marca. Reuter. Na včerajšnji seji spodnje zbornice je laburistični poslanec Sinwell vprašal ministra bojne mornarice, ali je kaj ukrenil za to, da se

zaustavijo transporti švedske železne rude, ki jo prevažajo švedske ladje v Nemčijo? Minister vojne mornarice Churchill je odgovoril, da je angleški vladi znano,

Maribor, 8. marca.

Sredi sedanje evropske vojne, v kateri si stoje ogromne, najmoderneje oborožene vojske mirno in potrpežljivo nasproti, ne da bi se zares spopadle, potuje po prestolnicah evropskih veselih ameriški zunanji podtajnik Sumner Welles in zbira informacije. Njegovo potovanje spremlja ves svetovni tisk vsak dan z dolгими poročili, ugibanji in prerokovanji. In milijoni ljudi vprašujejo, kakšni so namigi in nameni te čudne akcije v tej čudni vojni?

Odgovarjajoč na to vprašanje moramo najprej ugotoviti, da je Sumner Welles dejansko odposlanec ameriškega prezidenta Roosevelta, katerega funkcijska doba letos poteče, a bo, kakor se zdi, še tretjič kandidiral. Za tako kandidaturo je treba pripraviti v ameriškem javnem mnenju ugoden teren. Predvsem je treba volivcem dokazati, da je Rooseveltova politika nasproti Evropi bila pravilna in tudi ameriškim idealom ter težnjam edino ustrežajoča. Pobiti je torej treba nasprotno republikansko propagando, ki pravi, da se je Roosevelt preveč enostransko angažiral in s tem ogrozil absolutno ameriško nevtralnost. V tej propagandi smo slišali čisto očitke, da je veliki demokratični prezident enostranski in neobjektiven, predvsem pa, da ni storil vsega, kar bi bilo treba, da vojno v Evropi prepreči ali jo vsaj sedaj omeji in čimprej likvidira. Ideal Amerike je pač mir.

Kako naj bi Roosevelt to storil lažje in lepše, kakor da je poslal v Evropo svojega odposlanca Sumnerja Wellesa? Ni ga sicer poslal z izrecnim pooblastilom za posredovanje, toda ameriška, in vsaj deloma tudi ostala svetovna nevtralna javnost, je zaslutila, da bi se iz tega moglo tako posredovanje vendarle roditi, pa čeprav šele kasneje. Prezident Roosevelt je torej storil tisto, kar so Američani in mnogi drugi od njega pričakovali in mu posledje nihče ne bo mogel očitati, da je kaj zamudil ali prezrl. Očitati mu pa tudi ne bo mogel pristranosti, saj je poslal Sumnerja Wellesa najprej v fašistični Rim in nacistični Berlin, in šele nato v demokratični London in Pariz. Dal je prednost tistima strankama, ki mu osebno nista tako blizu, kakor zahodna demokracija.

Že to je pomenilo krepak udarec nazaj proti tisti ameriški agitaciji, ki je Rooseveltu zamerila njegove osebne simpatije. Drugi udarec je prišel sam po sebi v razpoloženju, ki je sledilo rezultatu obiska Sumnerja Wellesa v Berlinu. Roosevelt sam osebno ni bil gotovo prav nič razočaran, ko je izvedel, da Nemčija še vedno vztraja pri svojih mirovniških pogojih, ki so diametralno nasprotni od pogojev zaveznikov, saj je to vedel že prej. Toda ameriška javnost ni Roosevelt, ki ima na razpolago najboljše informatorje in informacije o evropskih zadevah in jasno podoba o igri dejanskih problemov. Ta javnost je — z našega evropskega stališča presojano — v marsičem precej naivna. Zato se ne smemo čuditi, da so milijoni Američanov morda res verjeli, da bi utegnila Rooseveltova intervencija pomagati Evropi kar naenkrat do pobovanja in miru. Šele potovanje Sumnerja Wellesa po Evropi jo je in jo bo iztrepalo.

To pa je Roosevelt v prvi vrsti hotel, ko je poslal čez Ocean svojega zunanjega podtajnika. Ta naj s svojo misijo objektivno prepriča ameriško javno mnenje, da je Rooseveltovo gledanje na evropske probleme edino realno, pravilno in v skladu z ameriškimi interesi. Posledje ne bo več moglo misliti, da gre v Evropi le za kake trgovinske ali finančne spore, ki bi se dali poravnati s koncesijami in krediti, ampak za boj temeljnih načel, od katerih zmage ali poraza ni odvisna samo usoda bodoče Evrope, ampak vsega sveta, torej tudi Amerike. Neuspeh misije Sumnerja Wellesa po enostranski krivdi more ameriško javno mnenje samo približati Rooseveltu in njegovi politiki ter ustvariti zanj in zanj novo konjunkturo. More ga pa celo znatno radikalizirati in pripraviti na še odločnejšo opredelitev, kakor je sedanja osebna Rooseveltova. Tudi Američani so končno po odločujoči večini Anglosaksi, ti pa so konservativni in počasni v svojih preorientacijah. Toda ko se preorientacija izvrši, je temeljita in trajna.

Nov govor majorja Attleeja

LONDON, 8. marca. Havas. Vodja laburistične opozicije major Attlee je imel sinoči v narodnem liberalnem klubu govor, v katerem je dejal, da ni mogoče govoriti o novem zemljevidu Evrope, preden ni znano, kakšno Evropo žele zavezniki in narodi Evrope in kakšni odnosi naj bi vladali med evropskimi državami. Nova Evropa pa mora biti tako urejena, da bodo imeli vsi narodi dovolj prostora na soncu. To velja tudi za narode Indije in

Afrike. Angleži niso želeli vojne, a niso imeli drugega izhoda. Laburisti podpirajo vsako vlado, kadar se bojuje proti napadalcem, zahtevajo pa tudi, da se izkoristi vsaka možnost za sklenitev miru, toda ne novega Monakova, ki ne bi ničesar pomenilo. Ob koncu je izrazil upanje, da bodo žrtve vojne enako porazdeljene na vse razrede in da se bodo bogataši odrekli luksusu v korist revnih.

Teleki o položaju nevtralcev

BUDIMPEŠTA, 8. marca. MTA. Predsednik vlade grof Teleki je na kongresu poljedelske zveze poudaril potrebo po okrepitvi kmečkih vrst, ker je to najvažnejši del vsakega naroda. Ko besni vojna po Evropi, je madžarski narod prisiljen, da poskrbi za čim boljše opremo in obrambo vsega, kar mu pripada. Kakor vsak narod, mora imeti tudi madžarski moč, vztrajati v težkih priklakah, ki razdirajo Evropo. Mnogo zavisi od tega, kako se bo sedanja vojna končala in njih.

če ne more predvidevati končnega izida. Odnosi malih narodov so večkrat bolj ustaljeni kakor oni velikih sil. Majhni narodi, ki so mnogo doprinesli k evropski civilizaciji, preživljajo težke dneve. Ne vemo, kako se bo vojna končala, pripravljeni pa moramo biti na bodočnost. Mir in relativna varnost nas ne smeta zamačiti, ker je jasno, da tudi zdaj ne moremo živeti v pravem miru. Stavimo vse za pripravljenost proti nevarnostim, ker nihče ne ve, kaj ga jutri čaka.

Sumner Welles v Parizu

PARIZ, 8. marca. Havas. Včeraj zjutraj je prišel sem Sumner Welles, ki se je popoldne sešel z ministrskim predsednikom Daladierjem, nato pa z zunanjim podtajnikom Ribesom. Danes bo konferiral s finančnim ministrom. Jutri se sestane s poljskim ministrskim predsednikom Sikorskim in zunanjim ministrom Zaleskim.

včeraj razložil Sumnerju Wellesu program, ki sestoji iz petih točk. Bistvo tega programa je: zrušiti hitlerizem brez ozira na žrive. Welles je imel nepričakovano dolge konference z Lebrunom in Daladierem. Od njiju je dobil podrobne informacije o francoskih vojniških zahtevah in ciljih ter o pogojih, pod katerimi bi Francija šla z Nemčijo na mirovno konferenco.

„Queen Elisabeth“ ostane v Ameriki

NEW YORK, 8. marca. Ass. Angleška luksuzna potniška ladja „Queen Elisabeth“, ki stane 23.750.000 dolarjev, je pristala včeraj zvečer ob 17. uri ob nekem pomolu v reki Hudson. Tam bo ostala do konca vojne. Iz Škotske je potrebovala 5 dni in 9 ur, sedaj pa je zasidrana poleg „Queen Mary“ in „Normandie“. Kapetan je izjavil, da še možnost ni

vedelo, kdaj bo ladja odplula. Ladja je opremljena z najnovejšimi aparati, ki uničujejo efekte magnetičnih min.

LONDON, 8. marca. Reuter. V Londonu izjavljajo, da je prekooceanski parnik „Queen Elisabeth“ bil zato poslan v Ameriko, da je napravil prostor za druge parnike. Domači dokli so potrebni za nove ladje, ki se neprestano gradijo.

Nemško-norveški spor

OSLO, 8. marca. NTB. Norveška vlada je odklonila nemški odgovor na norveški protest zaradi potopitve nekoga norveškega parnika po nemški podmornici. Nemška vlada je odgovorila, da poveljnik podmornice ni videl znakov nevtralnosti. Norveška vlada zahteva odškodnino za jadro ter kaznovanje poveljnika podmornice.

Naročila novih letal v Ameriki

NEW YORK, 8. marca. Reuter. Zavezniška komisija za nabavo javlja, da se bodo v nedeljo začela v New Yorku posvetovanja za nakup letal v vrednosti ene milijarde dolarjev. Letala bodo izdelale ameriške tovarne v pospešenem času, ker bi naj bila dostavljena zaveznikom še v teku letošnjega leta.

NEMCI ZADOVOLJNI S CSAKYJEM. BERLIN, 8. marca. DNB. „Börsen Zeitung“ komentira zadnjo izjavo madžarskega zunanjega ministra grofa Csákyja, ki se je izjavil proti obnovitvi Češkoslovaške, in pravi, da je Madžarska nevtralna država in je zato Csákyjeva izjava o propagandi dr. Beneša še bolj pomembna.

SPOPAD MED LETALCI

LONDON, 8. marca. Reuter. Prebivalci vzhodne cile so včeraj imeli priliko videti dvoboj angleških in nemških letal. Neki nemški bombnik je bil v dvoboju sestreljen.

RAZBOJNIŠKI NAPAD V INDIJI

BOMBAY, Indija, 8. marca. Reuter. 5 oseb je bilo ubitih in 2 zajeti po razbojniških, ki so napadli avtobus pri Banu.

Misija Sumnerja Wellesa je torej v prvi vrsti Rooseveltova osebna in ameriška notranja zadeva. Vendar ji ne smemo odrekati širšega pomena, ki pa gre v Ameriki in v Evropi gotovo le v korist zaveznikov, kajti le ti bodo od nje pridobili. Velika pridobitev bo že osvojitve ameriškega javnega mnenja tudi se

NA JAPONSKEM NE PRENESEJO KRITIKE

TOKIO, 8. marca. Domei. Poslanec Takao Saito, ki je bil eden izmed vodilnih postancev opozicije, je bil vzet mandat, ker je kritiziral japonsko politiko na Kitajskem. Saito je bil izločen v Ameriki ter se smatra za enega izmed najbolj naprednih Japoncev.

VSI DOHODKI ROMUNIJE ZA OBRAMBO

BUKAREŠTA, 8. marca. Rador. Kralj Karol je v prestolnem govoru ob otvoritvi zasedanja parlamenta dejal, da so bili vsi dohodki zemlje in vse delo stavljeni na razpolago vojski za narodno obrambo, ki mora biti najvišji čuvár romunske nezavisenosti, celokupnosti in mej.

MASARYKOVA SLAVNOST V PARIZU

PARIZ, 8. marca. Havas. Včeraj je bila v Richelieujevem amfiteatru na Sorbonni svečanost v spomin pokojnega prezidenta Češkoslovaške dr. T. G. Masaryka. Glavni govornik je bil poslanik Osusky.

RUDNIŠKA KATASTROFA V ČILU

CORONEL, Čile, 8. marca. Reuter. Sedem rudarjev je ubitih ter 68 ranjenih pri eksploziji v premogovniku. Rovi, v katerih je plin eksplodiral, so 7 km pod morjem.

Mariborska vremenska napoved. Prevladovalo bo oblačno in vetrovno vreme. Včeraj je bila najvišja temperatura -1,3, danes najnižja -10,7, opoldne -1,0.

Berza. Curih, devize. Beograd 10, Pariz 9,93%, London 17,53%, Newyork 44%, Milan 22,52%, Berlin 178,75, Praga 5,50, Solija 3,30, Budimpešta 79%, Bukarešta 3,40.

v tistih plasteh in zadevah, kjer so obstajale med njim in zavezniško stvarjo nujne difference. To pa pomeni moralno obremenitev, iz katere se more sčasoma razviti tudi stvarna. Samo to pa more biti rezultat te akcije. Sklenitev premirja? O tem ne more biti v sedanjem času niti govora.

Domači zapiski

Ribbentrop o Jugoslaviji

Nemški zunanji minister von Ribbentrop je sprejel skupino jugoslovanskih novinarjev, ki potuje po Nemčiji, ter ji med drugim dejal, da »so odnosi med obema državama brez ozira na vojno ugodni. Stališče Jugoslavije je v vseh ozirih takšno, da najbolje ustreza koristim miru v jugovzhodni Evropi. Jugoslavija je lahko v vseh čezrinskih miru se lahko posveti izmenjavi svojih proizvodov s sosedi. Nemčija ima odprte meje proti vzhodu, severovzhodu in jugu, zato je vsaka blokada izključena. — Nemčija je pripravljena, da nadaljuje vojno, pa če bi ona trajala pet ali več let.« Ribbentrop je pa izrazil upanje, da bo mir kmalu sklenjen.

Dr. Maček v avdienci pri knezu

Knez namestnik Pavle je sprejel v avdienci predsednika HSS in KDK ter podpredsednika vlade dr. Mačka. Popoldne je bila seja vlade. V teku dneva se je oglasila pri dr. Mačku deputacija 20 Srbov iz iločkega sreza, ki je izrazila svojo vdanost, podpredsedniku vlade in pripravljenost, da tudi med Srbi zakoreni idejo sporazuma.

„Gospoda je vstala proti kmečki Hrvatski“

Tako ugotavlja v »Jutarnjem Listu« tajnik HSS dr. Krnjević, ki analizira postopanje skupine hrvatskih inteligentov proti akciji HSS. Svoja zlohotna dela vodijo preko Zagreba, ki se ima za svoj napredek zahvaliti hrvatskemu narodu. Ta si ni pustil nikoli ničesar vsiliti, zato bo tudi zdaj zbral svoje vrste in znal obračunati s kalilci narodne sloge.

Cvetkov č o Srbih na Hrvatskem

Deputacija Srbov iz Like je obiskala predsednika vlade, ki ji je dejal, da »obstajajo pri vseh činiteljih, posebno še pri dr. Mačku in vodstvu HSS, najboljše namere in dobra volja, rešiti vsa vprašanja Srbov v banovini Hrvatski na temelju popolne enakopravnosti, kar bo omogočilo še tesnejše sodelovanje med Srbi in Hrvati.«

Pred važnimi dogodki za rad kaše

»Hrvatski Dnevnik« poroča, da bo Aca Stanojević že danes ali jutri dospel v Beograd. »V zvezi s tem se napovedujejo izredno zanimivi politični dogodki glede na zbiranje radikalov.«

Ali smo Slovani državotvorni

O tem vprašanju je predaval v Jugoslovanskem kulturnem klubu v Beogradu pred polno dvorano J. Erdeljanović. Po prikazu nastanka in selitve Slovanov iz pradomovine je ugotovil, da je težko reči, da bi Slovani ne bili državotvorni, vendar so v tem prizadevanju bili večkrat prekinjeni. »Škoda, da ni pri nas sledilo zedinjenje kakor v Italiji, ker ni bilo razumevanja od zgoraj«, pravi Erdeljanović.

Ni udaril svojega naroda izza ledi...

V polemiki o izključitvi demokratskega prvaka dr. Ikonica je beograjski »Demokrat« očital izključenemu, da »je za ministrski stolček hotel v usodnem času udariti stranko izza ledij, kakor so nedavno Karlo Kovačević, Šuperina in drugi udarili svoj narod v hrbet na račun raznih srbskih klik in koterij.« V »Jutarnjem Listu« prinaša zdaj dr. B. Šuperina popravek, v katerem poudarja: »Od 8. januarja 1938 sem vršil dolžnost kr. senatorja in nisem imel nobenih političnih vezi s Karlom Kovačevićem ali s srbskimi klikami in koterijami. Bil sem najodločnejši in najborenejši nasprotnik tako jeenesovcev kakor jeerezovcev, kar dokazujejo moji govori v senatu, ki so vsi bili za tisk prepovedani. Posrečilo se mi je te govore tiskati v posebni knjižici. — Pok. dr. Voja Marinković mi je ponudil aprila 1932 ministrski stol, pa sem odklonil. Nisem tedaj svojega naroda udaril izza ledij, nasprotno, bil sem največji nasprotnik diktature ter sem branil pravice hrvatskega naroda.«

Novice

Štirje važni sklepi ministrskega sveta

Staroupokojenci dobijo doklade — Uradništvu ne bo treba plačati plinskih mask — Uredba o prekom sodišču

Na sinočnji ministrski seji, ki ji je predsedoval predsednik vlade Dragiša Cvetkovič ter so se je udeležili vsi ministri razven trgovskega ministra dr. Andresa, ki se mudi v Nemčiji, je bilo sprejetih nekaj važnih sklepov. Po razpravi o proračunu, je ministrski svet sklenil

povišati prejemke stroupokojencem, tako da bodo glede prejemkov izenačeni z upokojenci po novejših zakonih. Prvo povišano pokojnino bodo dobili 1. aprila. Vsem državnim uradnikom pa se vrne za plinske maske plačani denar, ker bo uradništvo dobilo plinske maske na račun države. Nadalje je ministrski svet izpopolnil uredbo

o odkupu živine za slučaj mobilizacije v toliko, da lahko tisti, ki živine noče prodati, da živino v najem. Nato pa je bila sprejeta uredba o prekom vojaškem sodišču, s čimer je izpopolnjena praznina v naši zakonodaji. Končno je ministrski svet razpravljal o položaju sportnih organizacij.

Načelno važne zahteve podeželja

V Beogradu je bila konferenca Kmetijskih zbornic, na kateri so razpravljali o nastalih gospodarskih razmerah. Sprejeta je bila obširna resolucija, ki pravi, da se je doslej za siromašne kmete vse premalo storilo. Z ozirom na spreminjanje

ne gospodarske razmere je treba kmetijsko pridelovanje pospešiti zlasti z organizacijo državne kreditne politike. Vsi kmetijski proračuni naj se povečajo, pred vsem državnim in banovinskim. Zmanjšati ali pa povsem ukiniti je treba uvozne carine na kmetijske stroje ter ukiniti banovinske in občinske trošarine za kmetijske pridelke, ki jih kmetje sami prinašajo v mesta na trge. Ukineti naj se tu-

di državna trošarina na vino in žganje v sedanji obliki. Na vsak način je treba reorganizirati upravno in gospodarsko službo, zlasti pa PAB. Tudi tobačna politika naj se reformira in omogoči tobačniku nižje cene. Zaščititi je treba minimalno kmetstvo posest. Veterinarska služba mora biti socializirana. Predvsem pa je treba gledati na osnovno narodno proročilo v zdravstveno zaščito našega podeželja.

D smo uredniku

Gospod urednik, čital sem članek o prosti žganjkuhi, katere bi naj po mnenju pisca demoralizirala naš narod; ob tej priliki opozarjam na sledeča dejstva: Časopisje prinaša skoraj dnevno poročila o neštetihi pobožih; tu se stepajo fantje, ubijajo kar po dva, na drugem kraju zopet v pijanosti pobije sosed sosed, povsod pa konča poročilo, da je kriv — alkohol. Ljudstvo pač preveč pijančuje in se potem ne zaveda svojih dejanj. Vse to pa je neresnica. Vsega tega in vseh teh ubojev je kriva podivjanaost mladega rodu, ki je rasel pod vplivom svetovne vojne in v razrvanih gospodarskih razmerah.

Kot dokaz navajam naš ormoški okraj: Pred vojno je bilo v našem okraju v vsaki vasi celo po več gostiln. Od Ormoža do Sv. Tomaža je bilo ob cesti čez Veliko Nedeljo točno 12 gostiln, ob cesti čez Lešnico pa štiri gostilne, do meje ptujskega okraja čez Trgovišče pa pet gostiln. — Vsaka od teh vaških gostiln je stala mesečno po 600 litrov vina in nad 300 litrov žganja. v Oslušovcih je gostilničar Kovačec prodal mesečno na debelo do 5000 litrov žganja. Hutter v Ptuj je prodal mesečno do 10 vagonov žganja, vsak kmet iz ormoškega okraja je samo za kosce pripeljal od Hutterja ali od koga drugega po 30 litrov žganja, ne glede na druge pijače: jabolčnik, vino itd. Iz tega lahko sklepamo, koliko se je pred 25 leti konsumiralo v naših krajih alkohola, pa nismo doživeli v 10 letih več kakor kvečjemu en uboj, a še ta je bil senzacija za ves okraj.

Gojenje in pitje šmarnice je bilo popolnoma prosto, torej ne vem kako, da takrat ta šmarnica, ki je danes vsega kriva, ni tako vplivala na pivce, da bi se medsebojno pobijali, kakor se to danes dogaja.

Sedaj pa korak dalje, vključno temu, da je narod takrat stokrat več pil kakor danes, hah! je del ormoški in hutomerski okraj Dr. Miklošiča, Stanke Vraza, Božidara Pačca, kardinala Missia in nešteto drugih. Ni na v celnem okraju niti enega kretana, kakor jih našlete nešteto v gorističarskih občinih, kjer ni vina. Sedaj pa ko so vsled nastale gospodarske krize zaprle svoje lokale vsakeknečke gostilne, od Ormoža čez Lešnico do Sv. Tomaža ni nobene, čez Veliko Nedeljo je samo ena edina ostala, čez Trgovišče in Cvetkovec ni nobene, ko je torej zaprtih desetih vaških gostiln, sedaj na se staja bliše o vednem alkoholiziranju naroda, kar je že človeku, ki je živel v časih pred vojno več kakor nerazumno.

Potrebna je samo nestranska vzgoja naše mladine v vsakem pogledu, saj se ubojev udeležujejo tudi organizirani pristajali, ene kakor druge stranke, tako da se tudi v tem pogledu ne more politična pripadnost nobenemu predbaci-vati.

Ker je položaj pri nas po mojem mnenju kakor v vseh drugih okrajih, se mi zdi umestno opozoriti našo javnost na dejstvo, da teh pretenov ubojev itd. v zaključku alkohola povzroča nevezgola naša mladina. Takaj bi bil pač najvažnejši delokrog naše duhovne in učiteljske.

Iv. V—č.

Kaj je s spomeniško akcijo v Prekmurju?

Meddruštveni odbor v M. Soboti, ki so ga priključili v življenje predvsem narodno-obrambene potrebe, si je med drugim nadel tudi nalogo, da realizira predlog kluba prekm. akademikov in postav prvimi prekm. književnikom-buditeljem spomenik. Domačin, arh. Novak je napravil načrt, določilo se je tudi mesto, kje bi naj stal in vršila se je celo že tozadevna demonstracija. Obenem je izšel tudi proglas M. O. na slovensko javnost in začelo se je z nabiranjem denarnih prispevkov. Potem pa je stvar nenadoma zaspala.

Nekateri ljudje so ta zastoj opravičevali s takratno mednarodno napetostjo in M. O. sam je poudarjal to ter izjavil,

Ljubljana

† DR. VALENTIN KORUN

Sinoči ob 9. uri je umrl v Ljubljani gimnazijski ravnatelj v pokoju dr. Valentin Korun. Pokojni je bil rojen 14. febr. 1865 v Glinju pri Braslovčah. Dr. Korun je začel javno delovati v »Popotniku«, kamor je pisal pedagoške članke, in v »Domu in svetu«. Znan pa je tudi po humanističnih feljtonih in potopisih, ki jih je priobčeval po časopisju, pa tudi po revijah kakor v »Planinskem Vestniku« in »Ljubljanskem Zvonu«. V zbirki pa je izdal »Spake«. Služboval je v Ljubljani in Kranju, nazadnje pa je bil ravnatelj 3. državne gimnazije v Ljubljani.

a Preveč in praznata droblja. Opozorjamo vse obrtnike, trgovce in podjetja ter zavode, da med uradnimi urami upravnih elektrone cestne železnice vedno rada postreže pri glavni blagajni v ramizi z velikimi vsotami, z manjšimi vsotami droblja pa tudi pri blagajni podstacije na Bleiweisovi cesti.

a Pomanjkanje bencina. Akcijski odbor za ureditev vprašanja tekočih goriv je na merodajnih mestih razložil, koliko zaprek in škode povzroča prevelika omejitev porabe bencina. Prevozniki in trgovski podjetniki so že v velikih skrbih za svojo eksistenco. Največja količina za tovrstne avtomobile je določena na 80 litrov na teden, a to zadošča komaj za dobrih 300 km vožnje. Trgovski podjetniki pa tudi ne morejo na potovanja, ker dobijo na teden le po 5 litrov.

a Solanje občanovnih vajencev. Pet strokovnih nadzornikov sol v Ljubljani obiskuje letos 1532 vajencev in vajenk. Lani jih je bilo 1331, ter je udeležba doseglja 1268 učencev in učenk. Mestna občina je dala nadzornikom solam 175.000 din podpore za vzdrževanje, 35.000 din pa v solski gradbeni sklad. Proračun za tekoče solsko leto izkazuje 682.000 din izdatkov in ravno toliko dohodkov. Pouk se vrši v 30 razredih 9 mesecev po 10 ur tedensko.

Celle

c V torek ob 23. bo v gledališču J. simfonijski koncert, ki ga priredi združeni orkester celjske Glasbene Matice in vojne muzike 39. pp. pod vodstvom abah dirigentov gg. kapelnika Pera Fabijanovića in ravnatelja Karla Sancina.

c Važno za sadjarje in vrtnarje. V nedeljo ob 14. bo na posestvu mestnega zavetišča v Medlogu tečaj za škropljenje vseh vrst sadnega drevja. Škropljenje vodi kmetijski referent mestnega poglavarstva g. Umerman. Vsi posestniki, sadjarji in lastniki vrtov so vabjeni, da se udeležijo tega poskusnega škropljenja.

da se bo akcija v kratkem izvedla do kraja. Do danes pa je preteklo že mnogo tednov in mesecev, toda o kakšni spomeniški akciji v Prekmurju ni več ne duha ne sluha. Skrajni čas je torej, da se spomeniška »akcija« v Prekmurju dokončno razčisti: to zahteva okvir in čut odgovornosti do javnosti, ki je za spomenik tudi že nekaj prispevala — ter stvar sama na sebi. — Ker ima pri tem odločujočo besedo vodstvo M. O., je želeli, da se ta glede tega dokončno in jasno izrazi, zakaj delovanje tovrstne organizacije ne sme pasti na stopnjo »strogo zaupnih« pogovorov kakega gostilniškega omizja ali strankarskih zaupnikov.

c Pregled motornih vozil v Celju bo 18. t. m. pred mestno garažo na Sp. Lančžu in sicer za območje predstojništva mestne policije od 8.—11., za okrajno načelstvo Celje pa od 11.—13.30. Vsak lastnik naj prinese s seboj prometno knjižico, vozniško izkaznico in drž. kolek za 100 din. Kdor se ne bi udeležil pregleda, ne bo smel voziti z nepregledanim vozilom.

c Prodaja dr. Anton Novčarove vile v Aškerčevi ulici, ki jo je kupil sin industrijalca Westna, v obeh instancah ni bila odobrena.

c Kronika nesreč. 27 letni sin malega posestnika Franc Holobar iz Vrha pri Zalcu, je spravjal les v gozdu. Pri delu mu je prišlo deblo v nogo in mu jo zlomilo. — 51 letna postrežnica Hus Katarina iz Celja je v sobi padla in si zlomila roko. — 25 letni mesarski pomočnik Ivan Pirnat iz Sp. Hudinje pri Celju, se je pri delu z nožem po nesreči zabodel v koleno.

Ptuj

p Na Vurberku je preminul župnik in duhovni svetnik Alojzij Kokelj v 72. letu starosti. Rodom je bil iz Javorja na Gorjanskem. Na Vurberku je župnikoval celih 36 let. S svojo gostoljubnostjo in vzor-

nim gospodarstvom je bil znan daleč naokrog. Za obče zasluge je bil pokojni odlikovan z redom sv. Save in tudi od ruskega Rdečega križa. Poslednjo pol so mu posodile številne množice. Ob odprtem grobu je spregovorila v njegov spomin vrsta govornikov, med njimi tudi dr. Okolo-Kulak, šef zdravilišča na Vurberku.

p Poseben vlak »Putnika« v Planico na tekme v smučskih poletih je zagotovljen. TPZ »Putnik« je prešla zagotovilo od drž. železnice, da bo redni vlak iz Maribora ob 20.55, prihod na Pragersko ob 21.23 čakal na izletniški vlak iz Planice tudi v slučaju kake zamude tako, da bodo izletniki iz Ptuja imeli pri povratku takojšnjo zvezo. Za posebni vlak se je najkasneje do sobote, 9. t. m., do 19. ure prijaviti pri »Putniku« v Ptuj.

p Iz živinskega sejma. V torek je bilo prignanih na sejem 580 kom. Prodanih je bilo 324 kom. Od 98 volov je bilo prodanih 78 po 3.50—5.50 din, od 257 krav 170 po 2.25—4.50; od 15 bikov 10 po 3.50—4.50; od 30 juncev 3 po 3.25—4; od 73 telic 36 po 3.50—5.75; od 93 konj 22 od 470—600; od 10 žrebet 5 od 950—2300 din. V sredo, 4. t. m., je bilo pripeljanih 307 svinj. Prodanih je bilo 128. Pršutarji so bili od 7.50—8 din, debele od 8.25—9 din in plemenske od 6—7.25 din.

o V Dravogradu je neka tovarna že dalje časa zaprla. Komu je to v korist?

o V torek bo predaval v kinodvorani Rdečega križa v Slovenjem Gradcu prof. dr. Svetozar Hleščić o temi »Gora in človek v gospodarskem pogledu«. Predavanje bo do spremljale skopitene slike.

o Sokolska predavanja v Slovenjgradu. Prvo predavanje je bilo posvečeno sokolskim dnevom v Solli. Predavateljica gđ. Krizajeva nas je povedla na zlet v Solijo.

o Napad v Račah. V nedeljo zgodaj je napadel posestniški sin Anton Simončič iz Rač Ivana Kmetiča. Nato je odhitel Anton Simončič po starejšega brata, kateri je vzel sesalo ter začel pretepati z njo po fantih. Pri pretepu ni Henrik Babič nikogar napadel. Kdo je zabodel Simončiča, bo ugotovila preiskava.

o Uspeha uprizoritev v Marenbergu. Preteklo soboto in nedeljo je uprizorilo Sokolsko društvo Irodjansko veseloigro »Zadrega za zadrego«. Vloge v komediji so bile prav posrečeno izbrane in zasedene ter so igralci skoraj brez izjeme odigrali igro v izredno živahnem tempu in sigurnih kretnjah. Pohvalo in priznanje zaslužijo vsi, ki so sodelovali. Občinstvo, ki je v prav lepem številu prisostvovalo obema predstavama, tudi ni štedilo s priznanjem in nagradilo nastopajoče ponovno z glasnim odobravanjem. Igro je režiral in insceniral br. Tomažič Dorče, ki je imel poleg tega še eno izmed glavnih vlog in je v prvi vrsti njegova zasluga, da je uprizoritev tako lepo uspela.

o Zapiranje trgovin v Murški Soboti. Združba trgovcev v Mur. Soboti je sklenila, da se bodo trgovine od 1. marca dalje zapirale spet ob sedmi uri zvečer.

n Sneg v Dubrovniku. Po toplem vremenu je nastal v Primorju nagel vremenski preobrat. Temperatura je padla pod ničlo in skoraj povsod je snežilo. Dubrovnik je ves pod snegom.

n Zagrebški krojači stavljajo. Velika noč je pred vrati, v Zagrebu pa so v največji sezoni pričeli stavljati krojaški pomočniki in pomočnice. 800 pomočnikov zahteva povziranje plač. Ker so se pogajanja razbila, so se odločili za stavko.

n Spomenik so utrudili v Tuskancu v Zagrebu neznanici. Odnesli so bronasto oprsje najboljšega kajkavskega pesnika Dragotina Domjanca.

n Zlvega tjačenja so te dni ulovili ribiči blizu Visa in ga pripeljali v Split, kjer vzbujajo mnogo pozornosti.

n Umrl je v Zagrebu urugvajski poslanik Ediser Ricardo de Gomes. Bil je imenovan za poslanika v Beogradu, pa je na poti zbolel.

Lep jubilej ptujskih gasilcev

Ptujska gasilska četa je imela preteklo nedeljo, kakor smo že poročali, v Mladiki slavnostno sejo ob priliki 70letnega obstoja, na kateri je bil odlikovan z najvišjim odlikovanjem z zlatim križcem sostanovitelj ptujske gasilske čete Ivan Stendte. Jubileju so prisostvovali zastopniki oblasti in mnogih društev kakor tudi vsi delegati gasilskih čet ptujske župe. Predsednik in tajnik pa sta prikazala pomembno delo ptujskih gasilcev v 70. letih.

Diagram delovanja ptujskih gasilcev ni nikoli padel. Društvo so ustanovili dne 3. marca 1870, ter je bilo društvo prvo na področju bivše Kranjske in Štajerske. Stelo je 34 članov ter imelo 3 lesene brizgalne, katerim so morali pripašati vodo v vedricah. Ognjeni krest je društvo doživelo 25. sept. 1870, ko je gorelo poslopje nasproti gostilne Tomanič na Bregu. Kmalu nato so si priiskrbeli prvo ročno brizgalno z 500 m cev. Člani so vezbali in se tehnično izpopolnjevali. Posla so imeli polno, ker so bili požari kakor danes tudi tedaj pogosti v ptujski okolici. V 70 letih je četa nudila pomoč v 588 slučajih. V mestu je bil najopas-

nejši požar 1889, ko so gorela skladišča veletrgovine Jurce. Pogasili so ga šele po 13urnem naporu in življenjsko nevarnem delu. Dalje so bili večji požari v mestu 1931. l. v skladiščih trvdke Orni; ob priliki eksplozije bencina pri Strossu 1937. in v zadnji dobi pri Žigonu in Čučku. Največ opravka pa so imeli v okoljskih vaseh, kjer gori večkrat noč za nočjo. Za časa okupacijskih bojev v Bosni 1878. so ptujski gasilci odpremil s ptujskega kolodvora preko 2500 ranjencev v bolnišnico, v svetovni vojni pa preko 134.000 ranjencev.

Po šestih letih obstoja so si nabavili vozno brizgalno in 10 let nato dvovozno brizgalno, ki so jo uporabljali do 1924. Medtem je tudi parna brizgalna zamenjala ročno. L. 1924. so kupili motorno brizgalno, ki so jo po 13. letih prodali in nabavili novi agregat. L. 1931. je izpopolnilo društvo kot zadnje še svoj rešilni oddelk z rabavo rešilnega avtomobila, katerega pa bo treba zamenjati z novim. Človekoljubno delo ptujskih gasilcev je v teh 70 letih ogromno. Z požrtvovalnimi in brezplačnim delom so rešili milijone pred uničujočim elementom.

Mar kor

Otroci imajo pravice, starši pa dolžnosti

Sinoči je predaval v okviru materinskega tečaja na Ljudski univerzi dr. D. Černež o pravicah staršev in otrok. Predavatelj je razvijal pred starši, ki so napolnili dvorano pravni položaj staršev in otrok.

Zakonik, ki določa pravno razmerje v družini je star že 134 let, in prav zdaj se pripravlja novi občni državljanski zakonik, ki bo vsekakor korak naprej. Zakonik predvideva predvsem pravice otrok, katerim odgovarjajo v prvi vrsti dolžnosti in šele nato pravice staršev. V izvajanjih se je predavatelj omejil na zakonito rojenega otroka.

Starši so dolžni vzgajati otroka: se pravi, napraviti iz njega dobrega in normalnega državljanca. Pravico zahtevati vzgojo otroka imata tako otrok kakor družba. V spornih primerih glede vzgoje § 91 starega zakonika sicer predvideva, da odloča mož, vendar pa je danes tudi žena pri odločanju enakopravna možu. Ni pa merodajna za vzgojo otrokova starost.

Nadalje so starši dolžni otroka vzdrževati. Vzdrževalna dolžnost preneha, ko ima otrok dovolj dohodkov. Torej je lahko otrok prekoračil 21 leto in končal študije ali se kako drugače osamosvojil, starši ga morajo vzdrževati tako dolgo, da se postavi sam na noge. Ta vzdrževalna obla lahko tudi samo začasno preneha. Starši so dolžni otroka vzdrževati, četudi je sam zakrivil, da se ne more vzdrževati. Obenem morajo starši nuditi otroku stanu primerno vzdrževanje, mišljen je tu tisti stan, za katerega so ga

vzgojili, ga dali šolati itd. Vsak otrok pa ima pravico do nujnega vzdrževanja. Do eksistenčnega minimuma ima otrok vedno pravico, četudi je bil razdedinjen, izgubil vse pravice itd. V prvi vrsti pa leži vzdrževanje otroka na očetovih ramenih, četudi je mati morda bogatejša. Vzdrževanje lahko zahteva otrok tudi preko sodnika.

Tretja dolžnost staršev je, da otroka oskrbijo, da mu ustvarijo tak položaj, da se lahko sam preživlja.

Pri ločitvah — tudi sporazumnih —

apoštevati sodišče v prvi vrsti interese otroka, ne more pa nikoli sodišče preprečiti, da zakonski drug ne bi smel osebno občeševati z otrokom.

Starši imajo strahovalno pravico, ki pa ne sme biti škodljiva za otrokovo zdravje.

Zakoniti zastopnik otrok je oče. Otrok sme razpolagati s premoženjem, ki si ga je sam s pridnostjo pridobil. Pa tudi otroci so v gotovih primerih dolžni vzdrževati starše.

Vprašanje tekstilnih surovin

Po dobljenih poročilih sklepamo, da naše predilnice, posebno pa še v Sloveniji, niso preskrbljene z velikimi rezervami bombažnega prediva. Pred vojno so se tkalnice zalagale s predivom mesečno ali za sezone po sezonsko sorazmerno s proizvodnjo in finančnimi možnostmi. Tako se je zgodilo, da nas je vojna presenetila ob različnih zalogah. Nekateri imajo prediva še za nekoliko mesecev, so pa tudi industrije, ki imajo zaloge še komaj za nekaj tednov. Ker je Italija dobavila del svojih starih naročil meseca januarja, so dobile vse naše tkalnice nekaj prediva in se zato v vseh teh podjetjih obrat še nemoteno vrši.

Naše oblasti kažejo težnjo, prav tako pa tudi pri naši predilnicah, da bi se našel izhod iz te krize. Tako smo obveščeni, da so na zadnjem sestanku v Beogradu jugoslovanske predilnice določile ceno za bazo 20/1 Amerika na din 33.50 za kg.

Nekatere predilnice so že pričele prodajati predivo tkalnicam, čeprav v omejenem obsegu, seveda pa sorazmerno z razpoložljivimi surovinami.

Če se tem potom delo nadaljuje in se našim predilnicam omogoči velik dovoz bombaža iz prekomorskih držav, smo prepričani, da bi se kriza v tem pogledu zmanjšala na minimum, ker bi naše domače predilnice lahko krile vsaj večji del domačih potreb bombažnega prediva.

Zanimivo je dejstvo, da italijanske predivo po ceni 18 lir za kg danes ne zanjima več jugoslovanskih uvoznikov. Ta cena daje skupno s prevozom in carino ceno baza 20/1 okoli 44.50 din za kg. Anglija ponuja sedaj prediva na isti bazi po 13 do 14 pencev za libro, tako da pride kg skupno s prevozom iz Anglije in carino nekaj manj kakor 33 din franko naše tovarne.

Če pobegne krava iz klavnice

Včeraj se je pripetil v Mariboru zelo nenavaden dogodek. Mesarski vajenec Kancler Karl je prignal v klavnico kravo, da bi jo zaklal. Žival je menda to slutila ter je vajencu pobegnila izpod noža. Krava je pobesnela in odbežljala po Plinarniški ulici na Meljsko cesto. Spotoma je razjarjena žival podrla vsakega kolesarja, ki ga je srečala. Kolesarji so padali z vozil in ogledovali poškodovana kolesa. Prav tako je bilo tudi na Aleksandrovi cesti. Vsakogar, ki je hotel kravo ujeti, je ta podrla. Žrtev pobesnele

krave je postalo tudi na Aleksandrovi cesti več kolesarjev. Hujše nezgode so doživeli paznik Felzer Josip, železniški kovač Vidovič Alojz in mlinarski delavec Pukšec Vid. Vsi so dobili lažje poškodbe, njihova kolesa pa so bila zvit ali drugače poškodovana. Pobesnena krava je nato zbežljala proti Košakom. Tudi tam je spet podrla več kolesarjev, ki pa se niso javili ter so zato njihova imena neznana. Šele v Košakih se je posročilo žival ujeti in jo odpeljati nazaj v klavnico, kjer je bila nato obsojena na smrt.

8 let za napad v Mesarski ulici

Pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je moral danes zagovarjati 28-letni brezposelni in že večkrat kaznovani čevljarški pomočnik Ivan Heričko iz Kamnice. Obtožen je bil, da je 24. septembra lani v Mesarski ulici napadel posestnico Ivano Kozljaničovo, s katero se je malo popreje seznanil v neki gostilni na Vojašniškem trgu, jo začel daviti ter ji je med ruvanjem odvzel

večjo vsoto denarja, ki ga je Kozljaničeva tisti dan dvignila iz poštne hranilnice. Na ženinke klice so prihiteli stražnik, ki so izsledili roparja in ga izročili sodišču. Heričko je bil obsojen vkljub temu, da je med preiskavo in razpravo zanikal zločin, na 8 let težke ječe, na trajno izgubo častnih pravic ter na plačilo odškodnine 3.080 din oropani ženi.

LIKVIDACIJE V MARIBORU

V Mariboru so stopile v likvidacijo sledeče tvrdke Meinel & Herold, zaloga glasbil, Maribor, likvidator Golec Franjo; »Kanada«, uvoz in izvoz sadja, d. z o. z., likvidator Palouc Maks, Maribor, Tyrševa ulica 24; »Gospodarsko društvo, r. z. z o. z., Pobrežje, poziva svoje upnike, da priglasijo terjatve v zakoni-tem roku.

m Napredovali so v 6. pol. skup. nastavniki meščanskih šol v Mariboru Poljanec Stanislava, Aleksič Terezija, Zerjav Albert, Bertonec Vlado in Cokan Jelka.

m Ljudska univerza. Drevi ob 20. predava dr. France Mesesnel, univ. prof. iz Ljubljane o francoskem slikarstvu 19. stol. Predavanje bodo pojasnjevale skiopt. slike.

m Poseben vlak v Planico na tekme v smučskih poletih z mamut-skakalnice je zagotovljen. TPZ »Putnik« je pri direkciji drž. železnice dosegla, da sestavijo posebni vlak iz Maribora pulmanovi vagoni. Nujno pa je potrebno, da se interesi javijo pri »Putniku« najkasneje do sobote, 9. t. m., do popoldne.

m Podporno društvo za revne učence v Mariboru ima v torek, 12. t. m., ob 18. uri v glasbeni sobi II. dekleške mešč. šole svoj redni letni občni zbor po običajnem dnevnem redu. Odbor vljudno vabi prijatelje revne šolske dece.

m Inspekcijo na drž. tožilstvu. Višji državni tožilec g. dr. Luka Kravina je prišel v Maribor, kjer inspicira na državnem tožilstvu.

m V Kamnici sta se danes poročila gđ. Žurman Cilka iz Rogaske Slatine in g. Sadvski Vasilij, oskrbnik Osetovega vinogradnega posestva »Grič« pod Sv. Urbanom.

m V Kamnici sta se danes poročila gđ. Žurman Cilka iz Rogaske Slatine in g. Sadvski Vasilij, oskrbnik Osetovega vinogradnega posestva »Grič« pod Sv. Urbanom.

m Umrla je ga. Katarina Semolič, 82 let stara vdova po pred 3 leti umrlem Josipu Semoliču, upok. šol. upravitelju in poznanim narodnjaku. Starokatoliški župni urad vabi k udeležbi pogreba, ki bo v soboto ob pol. 4. na mestnem pokopališču na Pobrežju.

m Cercle francais. Občni zbor francoskega krožka v Mariboru bo v petek, 15. marca, ob 18. uri, v društveni čitalnici, Gregorčičeva ul. 4. Če se ob tej uri ne zbere zadostno število članov, se bo otvoril pol ure pozneje občni zbor ne glede na število navzočih. Vsi člani in prijatelji, društva vljudno vabljene.

m Iz »enega lonca« jedo nekateri tukajšnji navdušenci v neki gostilni vsako soboto opoldne. Kar denarja ostane, gre v svrhu nekakšne zimske pomoči, ki pa ni naša. Ali bi ne bilo bolje, da bi tisti denar, ki je bil itak izprešan od slovenskih ljudi, porabili za domače svrhe?

m Otok padel med vročo perilo. V bolnišnico so prinesli 5 letno ključavničarjevo hčerko Hedviko Mlinaričovo iz Mlinske ulice, ki je doma po nesreči padla med vročo perilo. Deklece se je opeklo po rokah in obrazu.

m Ribji trg je bil danes slabše založen. Ribe so bile nekoliko dražje kakor pa navadno. Cene so bile naslednje: moli 18—26 din, barboni 28, skampi 34, kalamaj 24, cevoli 22, sardele 13 in belice 10 din kg.

m Tatvine starega železa so vedno bolj pogoste, kar kaže, da se železo zelo dobro prodaja. Nova žrtev tatov starega železa je postal upokojeni policijski agent Franc Bizjak, ki mu je neznanec ukradel z vrta ob Dravi več železnih plošč.

m Carinski promet. Pretekli mesec je imela mariborska carinarnica 9.690.299,50 din dohodkov, od tega odpade na izvoz 97.294 din. Depozitov je bilo februarja

945.533 din. Naš carinski azio se je od 5. februarja zvišal od 12 na 13.

* Zahvala. »Gledališče mladega rodu« se iskreno zahvaljuje gospeju Elizi Hutterjevi in Sarloti Rosnerjevi, ki sta velikodušno poklonili društvu po 1000 din podpore in s tem omogočili začetek delovanja mladinskega gledališča, za kar jima je hvaležna vsa mariborska mladina.

* Mladinsko igro »Martin Krpan« uprizori »Gledališče mladega rodu« v soboto v Narodnem domu.

* »PLANICA« vabi! Na največji skakalnici sveta tekmovalje v smučskih poletih. V nedeljo, 10. marca. Na startu najboljši mojstri s svetovnim rekorderjem J. Bradlom na čelu. Poseben vlak »Putnika«. Prijavite se takoj pri »Putniku«, Maribor — Celje — Ptuj, kjer dobite vse informacije!

* Prodaja električnega motor-generatorja, ki sestoji iz motorja za istosmerni tok za 330 voltov, 285 amp. in diname za 560 voltov, 143 amp., s 500 obračaji v minuti, izdelan tvrdke Siemens Halske I. 1901, razpisuje mestna elektrarna ljubljanska, kjer interesi dobe tudi vsa pojasnila.

* V nošah egiptovske ciganke nastopa danes in jutri danska kapela v Restavraciji »Ljubomer« — Stibler.

* Vstopnice za koncert APZ iz Ljubljane si pravočasno oskrbite pri »Putniku«.

Kino

* Grajski kino. Danes premiera najlepšega tehnikolor filma »Kraljica usode« (šestdeset slavnih let).

* Esplanade-kino. Veliki glasbeni film »Cardas - Kavalirji« z Gustav Fröhlichem. Veselje, smeh, ciganska glasba, temperament.

* Union-kino. »Smrt na dnu morja«. Film močne vsebine v vrtincu senzacij s Petrom Lore-om.

Mariborsko gledališče

Petek, 8. marca: Zaprtlo.

Sobota, 9. marca, ob 20.: »Kovarstvo in ljubezen«. Red A.

Nedelja, 10. marca, ob 15.: »Zaroka na Jadranu«. Znižane cene. Ob 20.: »Othello«. Znižane cene.

Radio

Sobota, 9. marca

Ljubljana: 7 Poročila in veseli zvoki; 12 Vesele plošče; 12.30 Poročila; 13.02 Plošče; 17.00 Otroška ura; 18.30 Delopust igra RO; 18.40 Pogovori s poslušalci; 20. Zunanja politika; 20.30 Šaljiva igra iz življenja kronskega upokojenca; 22. Poročila; 22.15 Za dober konec tedna. — Beograd: 22.58 Sramel kvartet; 22.50 Plesna glasba. — Sofija: 16.30 Lahka glasba; 18.30 Mandolinski kvartet; 21. Valčki; 22. Plesna glasba. — Radio Paris: 19. Prenos iz Opere Comique; 23.15 Lahka glasba. — Toulouse: 19.30 Salonski orkester; 21.20 Odlomki iz »Seviljskega brivca«; 22.20 Kmečki orkestri; 23.30 Vojaška godba. — Rim: 21. Lahka glasba; 23.15 Plesna glasba. — Firence: 19.30 Lahka glasba; 20.30 Pester spored; 21.15 Dva klavirja; 21.45 Valčki. — Budimpešta: 18.15 Salonski orkester; 20.20 Odlomki iz oper. — Dunaj: 20.15 Koncert zimske pomoči; 22.15 Lahka glasba. — Bukarešta: 20.55 Plesna glasba. — Bratislava: 19.30 Plesna glasba; 20.30 Pester spored.

Smučarska poročila

(»Putnik«, Maribor, 6. marca).

Mozirska koča na Golteč: — 9° C, jasno, mirno, 80 cm zrnatega snega.

Celjska koča: — 7° C, jasno, vetrovno, 25 cm zrnatoga snega.

Logarska dolina (Sestre Logar): — 5° C, jasno, mirno, 50 cm zrnatoga snega, snežne razmere na cesti ugodne.

Koča na Pesku: — 13° C, jasno, mirno, 10 cm pršica na podlagi 70 cm.

Sv. Lovrenc na Pohorju: — 6° C, jasno, mirno, 12 cm snega s trdo skorjo.

Senjorjev dom: — 14° C, jasno, vetrovno, 8 cm pršica na podlagi 80 cm.

Kotlje — Rimski vrelci: — 8° C, jasno, mirno, 28 cm zrnatoga snega.

Peca: — 10° C, jasno, mirno, 75 cm zrnatoga snega.

Pekovski mojstri odgovarjajo pomočnikom

Zveza živilskih delavcev Jugoslavije, občni zbor in ste o tem prinesli poročilo v Vašem listu z dne 5. t. m. Da je v tem poročilu zopet polno napadov na pekovski društva v Mariboru, je imela v nedeljo svoj mojstre, se ne čudim. Tudi ni nič čudnega, da so zborovalci moj stvarni odgovor na neresnično poročilo obsojali, ker resnica v oči bode. Čudno pa se mi vidi to, da se vodje pomočnikov še niso izpametovali in prenehali s pavšalnimi napadi na pekovske mojstre, saj so morali za svoje neopravičene napade že odgovarjati pred sodiščem. Težko mi je odgovarjati na očitke glede nočnega dela, ker se je o tem že toliko razpravljalo v javnosti. Res je, da je še vedno v veljavi banska naredba z dne 29. aprila 1937, ki na podlagi ministrske uredbe določa pričetek z glavnim delom v pekarnah ob 3. uri. Dejstvo pa je, da se pekovski mojstri v vsaj državi ne morejo ravnati po tej uredbi. Organizacija pekovskih mojstrov so ponovno z utemeljenimi predstavkami intervenirali na mero-dajnih mestih, da se zadevna uredba glede delovnega časa izpremeni, kakor to zahtevajo interesi pekovske stroke. Na anketi v Sarajevu je takratni minister za socialno politiko g. Cvetković obljubil, da se bo izdala nova uredba in vnesel se je v finančni za-

kon 1938/39 čl. 96., s katerim se ustavlja vsi kazenski postopki radi kršitve uredbe o omejitvi nočnega dela v pekarnah in izbršajo že izrečene kazni. S tem je vlada sama priznala, da je uredba glede nočnega časa v pekarnah nemogoča. Pa tudi razsodnejši pomočniki sami uvidevajo, da delovni čas ob 3. uri v pekarnah ne odgovarja, ker bi sicer ne bili sprejeli kolektivne pogodbe, ki določa delovni čas ob 1. uri. V Zagrebu pa so pekovski pomočniki sklenili kolektivno pogodbo celo s pričetkom dela o polnoči, torej 1 uro preje kakor mariborska kolektivna pogodba. In vendar zagrebških pekovskih mojstrov nihče ne preganja zaradi nočnega dela. Tudi drugod v državi, kjer so se sklenile kolektivne pogodbe, se nikjer ne ravna po glede nočnega dela po uredbi. V krajih, kjer pa kolektivnih pogodb ni, vlada popolna svoboda glede nočnega dela, v Beogradu n. pr. se dobi sveže pecivo ob vsaki nočni uri in nam ni znano, da se pekovski mojstri radi tega kaznujejo. Neresnična je trditev, da pekovski mojstri zaposlujejo vajence polnih 20 ur dnevno. Hvaležen bom poročevalcu, če bo imenoma navedel pekovske mojstre, pavšalne trditve pa zavracam. Čemu to sramotjenje pekovskih mojstrov, ko je vendar dana pomočnikom zakonska zaščita v vsa-

kem pogledu. Nepotrebno je, da se poziva oblast, da prečisti primere nepravilnega postopanja z vajenci in da se krivici strogo kaznujejo, ko poročevalec dobro ve, da je tak poziv brezuspešen in samo demagoškega značaja. Glede vajencev so v obrtnem zakonu strogi predpisi. Zakon o zaščiti delavcev res določa, da se vajencev izpod 18. leta ne sme zaposlovati pred 4. uro zjutraj, je pa to težko izvedljivo, ker po rebusu vajenec za svojo izobrazbo praktično delo in to pričanja že ob 1. uri ponoči. Vsak, ki se nameni učiti se pekovski obrti, mora računati s tem, da se bo učil in delal ob nočnem času. Mnogo je še drugih pोकlicev v nočnem času, ki so mnogo težavnejši od pekovskega, pa vendar ni toliko kričanja, ko ravno od pekovskih pomočnikov. Vse to njihovo demagoško vpitje dokazuje, kako malo lojalnosti je med voditelji pomočniške organizacije, ko se na eni strani obračajo do pekovskih mojstrov za razne podpore, na drugi strani pa jih javno razglašajo za največje izkoriščevalce.

Mislim, da bi bili drugi rokodelski pomočniki srečni, če bi imeli enake delovne pogoje in mezde, kakor jih imajo pekovski. — Jakob Koren.

Zanimivosti

Esbjerg, simbol danske podjetnosti in napredka

Moderno pristanišče ob Severnem morju, kjer je bila še pred 60. leti peščena puščava

Danska je dežela na otokih, ima jih skupaj 523. Glavni njen trup je na polotoku Jutlandu. Potovanje po tej zemlji je zelo zabavno, vsak čas mora človek zapustiti železniški vagon in stopiti na ladjo, pa spet obratno. Tako se potuje

PETER MUNCH
danski zunanji minister

z otoka na otok, kar je posebno poleti osvežujoče, ko se potniki iz vročih vagonov lahko svobodno izprehajajo po krovu ladje.

Jata galebov spremlja popotnika po vsej obali Danske. Ravna dežela je to, prepredena z zelenimi pašniki, ki so temelj umne živinoreje. Pa vendar, tudi Danska pozna gore, svoje »Alpe«. Fyenske Alpe jim pravijo, čeprav je njih najvišji vrh pridvignjen komaj 115 m nad ravnino! Toda za Dance, vajene zelene ploščadi, je tudi ta vzpetost nekaj. Najvišji vrhunec danske dežele meri 167 m, pa mu pravijo domačini »Himmelbjerg«, Nebeški vrh...

Najpomembnejše mesto na zahodni obali Danske je pristanišče Esbjerg. 80 km severno od nemške meje. Mnogokrat

To se je primerilo 1934 na Dunaju. V nekem gledališču je sedel ob začetku predstave en sam gledalec. Po prvem dejanju je bil še vedno sam. Tedaj so se odprla vrata, vstopil je biljeter in dejal: — Lep pozdrav od gospoda direktorja! Vpraša vas, ali bi ne šli raje z njim. Ima namreč dve vstopnici za kino.

— Priča, pripovedujte mi, kako se je izrazil obtoženi:
— Dejal je, da je avtomobil ukradel.
— Ali je govoril to v tretji osebi?
— Ne, gospod sodnik, bila sva sama.
— Ne razumite me napačno, menim namreč, če ni morda dejal: »Jaz sem ukradel avto?«
— Ne gospod sodnik, o vas sploh ni bilo govora...

FLORENCE RIDDELL

LJUBEZEN NA EKVATORJU

ROMAN

18

Takele stvari so zelo kočljive in občutljive, tuji ljudje naj se vanje nikar ne vmešavajo! Samo bedak bo skušal prepričati ženo o raznih zgodbicah moža, ki ga ljubi! In Glenison je vendar ljubil Filipa, saj ji ljubezen sije z obraza, iz oči, diha iz vsake kretnje in besede.

»Kako lepo je! Vsa ta dolga leta mi je bil edini na svetu. In Filip mi zatrjuje, da je bilo z njim prav tako. Ubogi moj Filip! Kako se je trudil, kako je garal na tej farmi, a mu sreča ni bila mila. Zato tudi nisem mogla za njim in me ni poklical k sebi.«

»Zdaj pa je prišel do denarja?« se Mitchell ni mogel vzdržati jedkega vprašanja.

Nasmehnila se je v zadregi. »Ne-ne, toda jaz imam denar, kot veste! Nekoliko neprijetna je ta reč. Filip je imel splošno gledanje mojega denarja precej pomislekov. Toda kdo bi se resno ukvarjal s takimi pomisleki? Čemu bi še dalj čakala, ko pa vem, da me je imel ves ta čas rad.«

Ko je odhajala, je Mitchell še dolgo gledal za vozom, ne da bi se premaknil z mesta. Brez jasnega vzroka so ga tiščale k tlom zaskrbljene misli o Glenini

je bila ta luka že imenovana v zvezi s sedanjo vojno. Esbjerg je eno najmlajših danskih mest, saj še pred 60 leti tu ni bilo ne hiš, ne zelenih, plodnih travnikov in njiv. Pusta, peščena zemlja je ležala naokrog, poraščena z žalostnim šašem. Zdaj se pa koplje v soncu ponosno, moderno mesto, katerega pristanišče ima silno živahen promet z Anglijo, Skandinavijo in ostalim svetom. Je to kraj, kjer je človek dokazal, kaj premoreta njegov napor in marljivost napraviti iz puščobne okolice. Krasna cesta privede potnika ob obali v svetlo mesto, z lepimi palačami, promenadami, parki in vrtovi. Okolica mesta je zasajena z gozdiki, plodna polja se vrste v tej oazi sredi krog in krog puste, peščene obale.

Danci so umni, izredni organizatorji, marljivi poljedelci. Njim se je moralo posrečiti, da žanjejo tam, kjer je bil prej

pesek, pšenico, pridelajo sladkorno peso, zelenjavo in drugo povrtnino. V Esbjergu utripa v vso silo danski element, kladi divja pojo, vse hiti z neko naglico za poslom. Posebno živahno je pristanišče, kjer se kljub blokadi ustavljajo ladje nevtralnih držav, razkladajo in nakladajo blago. V okolici mesta žde proti nebu protiletalski topovi, ki so bili že večkrat v akciji, ker se zdaj pa zdaj prikrade neznano letalo nad obzorjem.

Žilavi Danci zaposlujejo v svoji industriji 34% svojega prebivalstva. Neverjetno se to zdi človeku, če pomisli, da je domovina teh ljudi skoro brez vzpetin, brez rudnega bogastva, prožena poljedelstvu in živinoreji. Toda Danci si znajo pomagati in kdor je enkrat videl Esbjerg, simbol danske tvornosti, bo razumeti iz lahke kovine zavzamejo zelo možen.

Angel varuh za zaljubljena dekleta

»Društvo za varstvo za žentev sposobnih deklet« so ustanovili v USA s sedežem v Filadelfiji. Organizatorji so si nadelali za nalogo, da njih organi pazijo na to, da se mladi moški dostojno ponasajo v družbi mladih deklet in da ne prestopijo mej kavalirstva. V primeru, da doženejo, da se mladenič preveč vsiljivo približava dekletu, ga najprej pismeno opozore. Če se za opomin ne zmeni, tedaj inscenira na videz upijanjen član društva na ulici z njim prepri, nakar prihiči več moških, ki nevarnemu Don Juanu izprašajo vest. Kjer je flirt le preveč trdovraten, prejme mladenič pismo z nasve-

tom, da se mora nujno poročiti z dekletom ali ga pa pustiti pri miru.

Nedavno je bil v Los Angelesu obsojen na 50 dolarjev kazni neki fant, ki se je drznil na javnem prostoru ognjevitno poljubiti neko gospodično. Društvo za varstvo deklet zbira takšne obsodbe in vodi cel arhiv o moških, ki so mladim dekletom nevarni. Seveda je pridno na poslu, da kot pravi angel varuh svetuje staršem pri izbiri ženinov in pomaga dekletom v varnejši zakonski pristan. Kako dolgo je ta varen, to seveda v Ameriki, deželi rekordnih ločitev, ne igra posebne vloge...

Življenjski prostor in nadvlada sveta

Na angleško trditev, da hoče Nemčija uničiti svobodo in samostojnost malih narodov, se razširila na njih račun, streti britski imperij in zavladati svetu, odgovarja »Hamburger Fremdenblatt« naslednje:

»Prave vzroke sedanje vojne ni treba iskati v nemški težnji za svetovno hegemonijo, temveč v povsem drugih okoliščinah. Nemčija si hoče le zagotoviti svoj življenjski prostor. Ne more pa biti govora o zasiguranem nemškem prostoru, dokler ni ta za vse čase rešen nevarnosti od angleških poizkusov blokade. Nemčija v sedanji vojni nikakor ne teži po nadvladi, hoče se le osvoboditi pritiska svetovne hegemonije druge velesile, ki jo je narod Zedinjenih držav že pred polstoletjem izrinil s svojega prostora. — Nemški vojni cilji so v skladu s sodobnim duhom Evrope, v času, ko so

sposobni za življenje samo veliki gospodarski prostori. Celokupno gospodarsko življenje Starega sveta je od versajске pogodbe dalje pretrpelo veliko škodo. Anglija je lani stopila v vojno samo zaradi tega, ker je hotela navreči svojo prevlado Srednji Evropi. Če tedaj poedini ljudje v USA govore o »nevarnostih, ki bi lahko nastale od bodoče nemške pomorske sile, ki bi preko Atlantika lahko ogrozile celo Ameriko«, pomagajo ti nepoučenci samo angleški propagandi, ki je v očitnem nasprotju s stvarnostjo,« zaključuje list.

Devet sinov v vojaški uniformi je spremljalo svojega očeta nadcestarja Beaurepairo v Meterenu v Franciji, na njegovi zadnji poti. Pokojnik ima v vojski 11 sinov, dva nista mogla priti k zadnjemu slovesu.

Nova žepna izdaja Hitlerjevega »Mein Kampf« za vojake se dobi na prodaj v nemških knjigarnah. Dopisnik kodanjskega lista »Politiken« piše, da je bil presečen, ko je opazil, da v tej izdaji ni prav nič črtanega iz originala. Tudi število strani je isto kot v prvih izdajah. Ostala so prav vsa mesta, v katerih govori Hitler o Rusiji, sovjetih in bolševizmu.

Plaz je zasul tihotapca, znanega italijanskega vodjo kontrabande, Viktorja Torqueta. V dolini Barassona na švicarski meji ga je doletela smrt.

Prodajamo tobak samo moškim! Tako stoji na mnogih nemških trafikah, ker so oblasti ugotovile, da vpliva tobak zelo škodljivo na ženski organizem.

Najbolj občkana cerkev je prav gotovo molitnica pri Liverpoolu. Župnik je tam odredil, da prejme vsak vernik, ki pride jutraj v cerkev, zajtrk.

Z metlo nagnala lopova. »Roke gor!« je zakričal na prodajalko čokolade v Birminghamu na Angleškem neki vlomilec. Toda ženska se ni ustrašila namerjenega samokresa, pograbila je metlo in pregnala tolovaja čez prag.

Čevlji iz enega dela kože je napravil neki kopitar v Frankfurtu v Nemčiji. Čevlji ima en sam šiv, je zelo odporen in nepremočljiv.

420 javnih govorov je imel Adolf Hitler, odkar je prišel na oblast. Tako ugotavlja institut nacistične bibliografije v Berlinu.

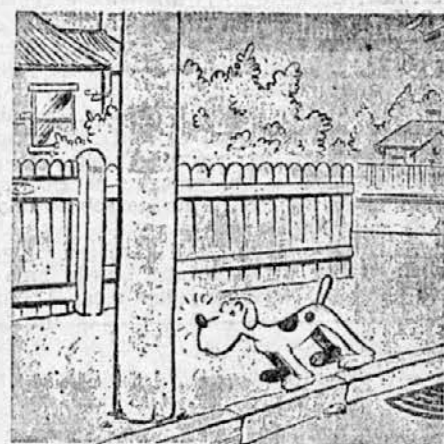
150.000 mark za zimsko pomoč so nabrali orožniki in gasilci na Koroškem.

Dve luknji v blokadi pozna »Wiener Tagblatt«. Iz Švedske dobiva Nemčija železo, Romunija ji dobavlja žito in petroleje. Ti dve luknji bi radi zavezniki zamašili, da bi jim blokada uspela.

Obvezno delovno službo za visokošolce je uvedla letonska vlada.

Zatemnitev Bratislave bodo vežbali v drugi polovici marca. Prebivalstvo je že opozorjeno na to, prestopki bodo strogo kaznovani.

12 milijonov lir za dečje zavetišče je daroval italijanski plemič Giuseppe Vaggepi iz Firenze.

— Hm, Filip ne biva več tu...

»Zelo mila je, ali se ti ne zdi, očka?«
»Prav naš prijatelj m...« taka je je Mitchell mirno odgovoril na sinovo vprašanje.

5. Rdeča pižama.

»Moja draga, kolikšno presenečenje smo doživeli. Se slutili nismo ničesar...«
»Rada verjamem, da vas je nepričakovano zadelo. Toda s Filipom sva bila zaročena že nekaj let!«

Glenison je opazovala ženo, ki je sedela pred njo. Bila je Berta Collistona. Afriško sonce ji je dodobra izžgalo njen štiridesetletni obraz. Samozavestno je sedela v jahalnih hlačah in z neizogibno cigareto v ustih. Kadila je kakor moški, ne da bi tudi pri govorjenju vzela cigareto iz ust, v desnem kotu ji je visela na spodnji ustnici.

»Znamenita farmarka!« je Filip pojasnil Gleni. »V širni okolici ima ona najlepše konje. Živi ponojnoma sama, skoraj vedno sama.« Glenison ni mogla razumeti, zakaj se je pri zadnjih besedah Filip tako široko zasmejal. »In kako zna streljati! Poslala je na oni svet nekaj več levov kot kateri koli izmed nas moških.«

»Omožila? Kdaj neki? Preveč je bilo drugih... pustolovščin, da bi utegnila pomisliti še na možitev. Berta ne pusti nikogar, da bi se vtihotapil v njeno življenje... vsaj za stalno ne.«

Potlej je bila tu še Anita Roylancova, tudi v jahalnih hlačah, sedela je s pre-

križanimi nogami in se nekoliko odurno nasmihala.

»Zares, koliko presenečenje! Naš najlepši in najveselejši mladenič bo skočil v zakonski jarem, ne da bi nam o tem kaj znil!«

Gleni te besede niso bile všeč, a tudi žena, ki jih je rekla, si ni pridobila v njenih očeh posebnega priznanja. Naš najlepši in najveselejši mladenič! Kako si le more lastiti toliko pravice in tako govoriti o Filipu. Veselje in smeh sta bila vendar tako redka gosta na njegovem obrazu.

»Reči vam moram, da nam je ta novica precej strla srce!« je Gleni dejala hčerka sosednjega farmerja, nekoliko domišljava, rdečelasa deklina, ki se je vemer tako neprijetno-hihitila.

Gleni je zelo mučno občutila na sebi vrtajoče poglede teh treh žensk, ki so jo kar požirale z očmi. Tale prvi obisk po svatbi, ki je bil popolnoma slučajen, jim bo dal gotovo mnogo priložnosti, da se bodo za nekaj dni razklepetale na vse strani. Rekle so, da so prišle gledat Filipovo letino, pa so prišle samo vohuniti. Trla jih je zvedavost, kakšno ženo si je bil izbral njih »veseli mladenič«. Čudile so se taini zaroki. Čudile so se naposled njej — Gleni. Veselo in na videz nedolžno so jim tekale besede, toda Gleni je za vsem tem jasno občutila bodoče trnje.

(Dalej.)

Kultura

Stopetdesetletnica „Županove Micke“

Mariborsko gledališče je proslavilo v torek zvečer z gostovanjem ansambla ljubljanske drame pod vodstvom režiserja in dramatika dr. Bratka Krejta sto petdesetletnico uprizoritve prve slovenske gledališke igre, Linhartove komedije »Županove Micke«. O pomenu tega jubileja, ob katerem doživljata slovensko gledališče in slovenska dramatika ob enem poldrugo stoletje svojega obstoja, zlasti pa o pisatelju Antonu Linhartu in njegovem delu, je predaval uvodoma dr. Bratko Krejt in bil deležen odkritosrčnega priznanja. Gdč. Elvira Kraljeva je z zanosom recitirala Vodnikovi pesmi »Prošnja kranjski modrini« in »Vršac«, mešan pevski zbor dijaštva trgovske akademije je pa pod taktirko skladatelja prof. Vasilija Mirka odpel prav tako štiri Vodnikove pesmi. Anton Vodnik je bil izbran zato, ker je bil sodobnik prvega slovenskega dramatika Antona Linhartu.

Komedija »Županova Micke« je kratka dvodejanka, ki sama ne izpolnjuje večera. Njena zgodba je močno preprosta: razuzdani plemič zapeljuje naivno kmetsko dekle, toda reši jo njegova nevesta in ji dopomore, da se poroči pošteno s svojim kmetskim fantom. Toda za to preprosto vsebino se skriva za tisti čas naravnost revolucionarna socialna misel, ki je v svojih temeljih, kljub spremenjenim razmeram, še vedno aktualna. Linhart je priredil delo po nemški komediji »Die Feldmühle«. Dr. Bratko Krejt je delo zrežiral v stilu konca osemnajstega stoletja, in tudi jezik, ki so ga govorili igralci, je bil Linhartov. Režija je vsestranska, zlasti stilno, posrečena.

Ljubljanski igralci so pokazali, da so se z ljubeznijo vživeli v svoje vloge. Zlasti g. Cesar je bil markanten gorenj-

ski župan preteklih časov, prepričevalen po govoricah, igri in maski. Izvrstno je pogodila ga. M. Danilova kmetsko dekle Micke ter s svojo igro popolnoma osvojila občinstvo. Enako pohvalo zasluži tudi ga. Šaričeva za svojo elegantno upodobitev vdove Sternfeldove. Gospod Presetnik je dovolj iskreno podal Mickinega ženina Anžeta, dočim je g. Sever pokazal s pisarjem Glazkom talent za originalno karakterizacijo. Kavalirja finih manir je ustvaril g. Dretnov iz plemiškega zapeljivca Tulpenheima, dočim mu je g. Kralj postavil ob stran drugega škrica Monkofo.

Do zadnjega prostora napolnjeno gledališče je pokazalo, da je slovenski Maribor pravilno doumel pomen te proslave in tudi z iskrenim veseljem sprejel goste iz Ljubljane. Ko so prišli ljubljanci, prvič gostovat, smo izrazili željo, naj bi se izmenična gostovanja med Ljubljano in Mariborom nadaljevala. Eno takih nadaljevanj je bila ta pomembna proslava. Vendar to ne zadostuje. Pričakujemo, da bo prišel ljubljanski ansambl letos še v Maribor s kako pomembno predstavo, dočim naj bi odšel mariborski čimprej spet v Ljubljano. Započeto delo je treba nadaljevati. Zanimanja je na vseh straneh dovolj!

k. Slovenska nacionalna čitanka, Založba »Slovenija« v Ljubljani je izdala te dni svojo drugo »Slovensko nacionalno čitanko«, v kateri je s citati iz raznih del prikazana zgodovina Slovencev do sedanjosti. Čitanki je priložen zemljevid slovenske posesti med Donavo in Jadrnom ob naselitvi, za časa kralja Sana in Karantanije. 32 strani obsegajoča brošura skupaj z zemljevidom stane 10 dinarjev.

Sport

Posebni vlak v Planico

Tujsko prometna zveza je v sporazumu s prireditelji ter direkcijo državnih železnic organizirala posebni vlak iz Maribora v Planico, ki pa bo vozil le, ako se prijavi vsaj 200 interesentov. Odpeljal bo iz Maribora v nedeljo ob 2.48, prihod v Planico ob 8.51; povratek pa je določen na 15.55 s prihodom v Maribor ob 22.14. Ta vlak bo imel postanek samo na postajah Pragersko, Slov. Bistrica, Poljčane, Celje, Zidani most, Ljubljana, potniki na vmesnih postajah naj se poslužijo obrazca K-13 za polovično vožnjo. Voznina tja in nazaj znaša 88.— din, prijavitelji se čimprej pri »Putniku«, najkasneje po soboto opoldne.

Posebni vlaki bodo vozili tudi na drugih glavnih progah pri zadostnem številu prijavljenih potnikov. Na progi Zidani most — Ljub-

ljana bodo interesi lahko vstopili v zagrebski vlak, ki pride v Zidani most ob 3.32, na postajah Hrastnik, Trbovlje, Zagorje, Sava, Litija, Zalog, Devica Marija v Polju, vrnil pa se bo iz Rateč ob 17.25.

ALPSKA KOMBINACIJA NA PEČI
Zimsko sportni odsek SPD Peča v Mežici in Crni, razpisuje za 19. marca 1940, svojo tradicionalno tekmo v alpski kombinaciji za prehodni pokal SPD na Peči, pri Uletovi koči.

Proga v smuku bo tekla s Kordežev glave na sedlo nad kočo, slalom se bo pa vršil v bližini koče. Start za smuk ob 9., za slalom ob 13. uri.

Pravico tekmovanja imajo vsi pri JZSS verificirani člani. Prijavnina znaša 10 din. Prijavitelj se je pisмено pri SPD Mežica-Crna, ali pa pri vodstvu tekme zvečer 18. marca 1940 na Uletovi koči. Prehodni pokal prejme v trajno last tekmovalci, ki dvakrat zaporedoma osvojijo prvo mesto.

Poleg tega prejmejo prvi trije tekmovalci lične plakete. Objava rezultatov in razdelitev plaket bo takoj po tekmi na Uletovi koči. Skupini petih tekmovalcev nudi SPD popust pri prenočitvi.

KONFERENCA SE CUPA V ZAGREBU

V soboto in nedeljo bo v Zagrebu konferenca zastopnikov držav, ki naj bi sodelovale v Srednjeevropskem cupu. Doslej so pristale na udeležbo v tekmovanju Romunija, Madžarska in Jugoslavija, dočim sta Italija in Češka zavzemali za enkrat več ali manj odklonilno stališče z ozirom na svetovni položaj. Dokončno izjavo bosta njuna zastopnika podala na zagrebški konferenci. V Zagreb je dospel tudi predsednik švicarske zveze Eicher.

s Prvi redni letni občini zbor Slovenske nogometne zveze bo v nedeljo v Ljubljani. Na dnevnem redu bo predvsem proračun zveze ter razprava o propozicijah za prvenstveno tekmovanje.

s Občni zbor Kolesarske zveze kraljevine Jugoslavije bo v nedeljo v Zagrebu. Mariborsko podzvezo bodo zastopali njen predsednik A. Hlebs ter funkcionarja Jenko in Aršič.

s Punčec in Milič sta zopet dosegla dva lepa uspeha v Južni Indiji. Punčec je drugič (prvič 1. 1935) osvojil naslov teniskega prvaka Južne Indije v singlu z zmago nad Mohamedom v finalu 6:1, 6:2, 6:0, skupno z Miličem pa je zmagal tudi v dublu s 6:4, 3:6, 6:4 nad parom Mohamed-Soyun.

s »Hajdukoven« Kacilanu je bila prvotna doživljenjska diskvalifikacija radi napada na sodnika sedaj znižana, že drugič, na 9 mesecev.

s Primo Carnera, bivši italijanski svetovni prvak, je dejal, da bo šel v kratkem v Ameriko, kjer bo nastopal kot roko-

borec, ker je dobil lepo ponudbo od nekega ameriškega manažerja.

s Teniško prvenstvo Amerike na pokritih igriščih si je osvojil Robert Riggs, ki je v finalu premagal Donald Mc Neilla s 3:6, 6:1, 6:4, 2:6, 6:2.

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 nar. najmanjša pristojbina za te oglase je 100.— Uredbe o ceni dopisovanja in žetonovanih oglasov: 1.— po besedi Najmanjši znesek za te oglase je 100.— Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni javki za enkratno objavo znaša 100.— Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, celotna pa se vpošilja v osem skupaj z naročilom ali na pošto na položnici na četovni račun št. 11.409. Za vse oglasne odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 2 din.

Razno

STRIŽENJE 3 DIN.
BRITJE 2 DIN.
okusno, hitro in poceni v
Mlinski 8. 967—1

PREDPASNIKI

ženski, otroški, različni kroji
kakor izgotovljene obleke
dobite najceneje v novi trgovini
Magdalenska oblačilnica
A. Kumperščak, Dvořakova-
Valvazorjeva. 997—1

GONILNE JERMENE

za tovarne, mlince, žage itd.,
kakor tudi šivalne in vezalne
jermene v prvovrstni
kvaliteti priporoča IVAN
KRAVOS, Maribor. Aleksandrova
c. 13. telefon 22-07.
1053—1

TRŽAŠKE PINCE

pristne, dobite od sobote naprej
v pekarni Rakuša, Koroska
cesta 24. 1054—1

TRAJNI KODRI

so odlika našega salona.
Kocpek in Bajt, Cankarjeva
ulica 1. 1056—1

ČITAJTE!

Govori se, da se meso, posebno
prekajeno, podražuje! Ali v mesarji Šerbec v
Studentih, telefon 29-33, prejmete
odlično blago po starih
in nizkih cenah. 1058—1

DRUŽABNIKA

ali finansirja z malo vlogo
iščem. Jos. Zlof, Celje. Nova
vas št. 7. 1063—1

Posest

PRODA SE HIŠA

2 sobi, kuhinja, elektr. luč,
gospodarsko poslopje, pralnica,
svinjski hlev, 2 kleti, velik
vrt z vinskimimi tramli.
Oddaljeno 5 minut od avto-
busne postaje, za 52.000 din.
Potreben kapital 36.000 din.
Tezenska 15, Pobrežje pri
Mariboru. 1031—2

HIŠE Z VRTOM

pri Mariboru od 12.000 din
naprej. Posesva od 35.000
din prodaja Posredovalec,
Maribor, Meliska cesta 12-I.
1039—2

Prodaj

CEPILNA SMOLA

po 48.— za kg. Mixdrin.
Neodendrin, tobačni izvleček
in umetna gnojila oddaja
Kmetijska družba, Meliska
cesta 12, tel. 20-83. 683-4

CVETLIČNI IN MEDICINALNI MED

priznane kakovosti nudi
čebelarstvo O. Črepinko, Zrinski-
skega trg 6. 950-4

PRODAMO

150 metrov suhih bukovih
drv. Ogledalo se lahko in
odnude pošlati na Kmetijsko
družbo, Meliska c. 12.
Maribor. 1020—4

PLAŠČ

gomladanski za moškega
srednje velikosti, zelo poceni
prodaj. Gajeva 5-I, desno.
1035—4

PRODAJ NOV KOSTUM.

2 volneni obleki, plašč, zelo
poceni. Vprašati v ogl. odd.
»Večernika«. 1037—4

TRGOVINA

z meš. blagom na dobrem
mestu se prodaja. Dopisi pod
»Neto Kasa« na ogl. odd. »Večernika«. 1049—4

PIANINO

prodajam vsled pomanjkanja
prostora za 4500 din. Ana
Mohor, Prešernova ulica 12,
Celje. 1064—4

Stanovanje

STANOVANJE.

lepo, sončno, trisobno se odda
tako v novozidani hiši.
Slovenska 37. Povprašati:
Gospoina 13 Schmidt, 977—5

Lepo sončno STANOVANJE
soba in kuhinja, prtičje, se odda.
Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 1057—5

Soba odda

OPREMLJENO SOBO
s prostim vodom oddam.
Kpeza Kocija ulica 20-II. levo.
1052—7

Služba dobi

Tekstilno podjetje v Sloveniji
IŠČE MOJSTRA

za predilnico (Ringspinningster).
Obširne ponudbe s sliko na ogl. odd. »Večernika«
pod »Sposoben«. 981—9

TRGOVSKEGA POMOČNIKA

večega aranžiranja, sprejem
tako za modno trgovino.
Ponudbe na ogl. odd. »Večernika«
pod »Stalna služba«. 963—10

SPREJMEM KUJARICO.

Koroska 3. 1040—9

VAJENKO

poštenih staršev sprejme
prijavnico in knjigarno. Naslov
v ogl. odd. »Večernika«. 1055—9

Služba išče

KMETSKO DEKLE,
vajena kuhe, išče mesto služkinje.
Pobrežje, Aleksandrova c. 109, Vrabič. 1050—10

Kam, kje?

NA »PRLEČKE GIBANCE«
v nedeljo. Se priporoča gostilna
»Krena«, Klemenšak. 1014—17

Izborno dalmatinsko VINO
z ooka Vis in domače vino.
Sveže morske ribe, pripravljene
na razne načine. Se priporoča
gostilna »Otok Vis«, Sodna ul. 16. 1059—17

Sprejemamo naročnino
za knjige

Vodnikove
družbe

za leto

1941

KNJIGARNA

TISKOVNE ZADRUGE

Maribor, Aleksandrova 13

Telefon 25-45

Telefon 22-19

GRAJSKI KINO

Od petka 8. do vključno torka, 12. marca 1940, najlepši film, kar ste jih videli zadnja leta, največji in najdragocenejši vefilm v naravni barvah

KRALJICA USODE

(Šestdeset sijajnih let). • Ta vefilm se sedaj predvaja z velikim uspehom v Ljubljani. V Beogradu je žel ta vefilm največji uspeh. Še nobena premiera ni bila tako svečana kakor ob priliki predvajanja tega filma. Kritika vseh, ki so ta film gledali:

Na lepši film, kar smo jih sploh videli.

Pozor! • Naša prihodnja sporeda:

Slatka, duhovita in napeta pripovedka

POLNOČNE AVANTURE

JUNAKI ZRAKA

veliki film o junakih, ki se v zračnih
bitvah bore za domovino

DOBER OGLAS

v dobrem listu,
na dobrem mestu,
to je pravi uspeh.

Prepričajte se
z oglaševanjem v

»VEČERNIKU«